

**Załącznik do uchwały Nr XXVII/154/2001
Rady Miejskiej w Różanie z dnia 28 czerwca 2001 r.**

„STRATEGIA ROZWOJU GMINY RÓŻAN”

WARSZAWA, STYCZEŃ 2001

PLAN STRATEGICZNEGO ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Wprowadzenie

Sprawą o zasadniczym znaczeniu w zakresie decyzji dotyczących tempa i kierunków rozwoju, zasad gospodarowania majątkiem oraz sposobów zaspokajania lokalnych potrzeb jest dla samorządów lokalnych istnienie wizji przyszłości swojej gminy.

Niezbędne staje się określenie konkretnych celów rozwoju możliwych do osiągnięcia oraz metod jakie zastosuje się realizując dążenia do postawionych celów.

Lokalna strategia gospodarcza powinna mobilizować efektywne wykorzystanie wszystkich miejscowych potencjałów oraz opisywać niezbędne kroki prowadzące do realizacji celów w krótkim i długim okresie czasu, a także przewidywać działania alternatywne.

Na obecnym etapie rozwoju samorządów na władzach gminnych i powiatowych spoczywa obowiązek sprawnego kierowania i organizowania lokalnego życia publicznego oraz stymulowanie rozwoju gospodarczego. Warunkiem sprawnego funkcjonowania organizmu samorządowego jest umiejętność zarządzania strategicznego, szczególnie w zakresie określenia długofalowych celów i zamierzeń rozwojowych oraz dróg prowadzących do ich osiągnięcia.

W przypadku gminy i powiatu podejmującej tworzenie strategii rozwoju chodzi głównie o odpowiedź na pytania:

- w jaki sposób skutecznie wykorzystywać szansę i przeciwdziałać zagrożeniom dla rozwoju gospodarki,
  - w jaki sposób stymulować procesy rozwoju lokalnej gospodarki, czyli co należy zrobić aby stworzyć dogodne warunki dla lokalizowania na terenie gminy różnych nowych przedsięwzięć gospodarczych, instytucji i organizacji, a także dla dalszego rozwoju już istniejących (chodzi tu o podnoszenie poziomu atrakcyjności lokalizacji gminy czyli tzw. korzyść miejsca),
  - w jaki sposób racjonalnie i efektywnie wykorzystywać zasoby własne gminy (ludzkie, kapitałowe i naturalne).
-
- w jaki sposób chronić interes publiczny i przeciwdziałać różnorodnym konfliktom nieuchronnie pojawiającym się w procesie rozwojowym opartym o „grę rynkową” wielu niezależnych podmiotów gospodarujących i funkcjonujących na terenie gminy?

Rozwiązywanie tych problemów przez władze samorządowe nie może mieć wyłącznie charakteru pasywnego tj. polegać na likwidacji zaistniałych już „momentów krytycznych” (różnego rodzaju barier, dysproporcji rozwojowych) i łagodzeniu najdotkliwszych negatywnych skutków dla mieszkańców gminy. Musi mieć charakter aktywny tj. nastawiony na kreowanie pożądanej przyszłości gminy

oraz optymalne wykorzystanie wszystkich potencjalnych podstaw jej rozwoju prowadzących zarówno do ilościowych jak i jakościowych zmian w przyszłości. Przedstawione poniżej kierunki strategiczne i zadanie realizacyjne ujęte są w kolejności zgodnej z zapisami strategii powiatu . Poszczególne programy nie posiadają priorytetów zgodnych z kolejnością w jakiej znajdują się w tekście. To Rada Miasta Różan decydować będzie przyznając środki na poszczególne programy o nadaniu priorytetów poszczególnym zadaniom i określi szczegółowe warunki ich realizacji.

I. ROLNICTWO

CEL STRATEGICZNY:

Przekształcenie lokalnego rolnictwa gminy Różan oraz całego powiatu makowskiego w nowoczesną gałąź gospodarki , zmiana struktury zatrudnienia mieszkańców obszarów wiejskich.

Gmina Różan posiada naturalne i historyczne tradycje produkcji rolniczej. Niestety dzisiaj obsługa rolnictwa gminy jest jedną z najsłabiej rozwiniętych dziedzin gospodarki i dochodów mieszkańców.

Słabą stroną rolnictwa gminy jest jego duże rozdrobnione, brak zorganizowanego zbytu ziemiopłodów. Istniejąca tu infrastruktura obsługi rolnictwa zarówno swoim wyposażeniem, jak i obszarem nie wystarcza na obecne i przyszłe potrzeby mieszkańców.

W rolnictwie wymierne efekty może przynieść tylko działanie w dużej skali. Pojedyncze gminy nie są w stanie samodzielnie zrealizować przedsięwzięć o charakterze organizacyjnym i infrastrukturalnym. Dla tego też większość zadań na terenie powiatu makowskiego musi być wspólnie przez wszystkie gminy.

Konsekwencją wspólnych działań jest partycypacja Zarządów gmin jak i producentów z ich terenów w realizacji inwestycji w skali całego powiatu

Dla osiągnięcia celu strategicznego przewiduje się trzy kierunki działań operacyjnych:

1.Rozwój infrastruktury technicznej i organizacyjnej obsługi rolnictwa jako lokalnego centrum obrotu i przetwórstwa produktów rolnych - giełda rolno-ogrodnicza

2.Podniesienie standardu technicznego obsługi rolnictwa i wprowadzenie jakości obsługi spełniającej wymogi sanitarne Unii Europejskiej.

3.Tworzenie i rozwój grup producentów rolnych jako podstawowego elementu rynku pierwotnego

4. Uruchomienie Centrum Przetwórstwa Ziemniaka jako zaplecza umożliwiającego zagospodarowanie lokalnej produkcji ziemniaka .

PROGRAM OPERACYJNY NR 1

Rozwój infrastruktury technicznej i organizacyjnej obsługi rolnictwa jako lokalnego centrum obrotu i przetwórstwa produktów rolnych - giełda rolno-ogrodnicza

CEL: Pełnienie przez powstałe zaplecze techniczne rolnictwa funkcji dystrybucyjnej lokalnej produkcji rolnej.

W ramach tworzonej infrastruktury technicznej i organizacyjnej niezbędna jest wyspecjalizowana jednostka zajmująca się marketingiem i organizacją handlu hurtowego zarówno na terenie powiatu , jak i poza jego granicami.

Zadanie 1.1

• Partycypacja gminy Różan w powstaniu lokalnej giełdy rolno-ogrodniczej i stworzenie warunków do rozwoju infrastruktury towarzyszącej placowi targowemu - w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania obrotu produktami rolnymi

Działania:

1.1.1. Opracowanie koncepcji i projektu finansowo-technicznego uruchomienia giełdy rolno-ogrodniczej

1.1.2. Wdrożenie projektu lokalnej giełdy rolno-ogrodniczej .Stworzenie przez władze lokalne warunków do powstania na obrzeżach targowiska infrastruktury towarzyszącej tj drogi dojazdowe, parkingi, obsługa bankowa, obiekty usług socjalnych itp.

1.1.3. Powołanie osoby prawnej do realizacji zadania tj. Giełdy Rolno-Ogrodniczej Maków Mazowiecki w formie spółki akcyjnej

Termin realizacji	31-12-2004
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Zarząd Gminy Rzewnie w koordynacji z Zarządem gminy organizującej giełdę /Maków Mazowiecki/
Koordinacja i weryfikacja działań	Zarząd Giełdy
Źródła finansowania	Zarząd Giełdy, Grupy Producentkie, Środki zewnętrzne: Agencja Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa Fundusze Przedakcesyjne: SAPARD
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	600.000 zł

PROGRAM OPERACYJNY NR 2

Podniesienie standardu technicznego obsługi rolnictwa i wprowadzenie jakości obsługi spełniającej wymogi sanitarne Unii Europejskiej.

CEL: Przystosowanie infrastruktury obsługi rolnictwa do produkcji i zbytu produktów rolnych w standardach Unii Europejskiej.

Zadanie 2.1

• Poprawa infrastruktury technicznej obsługi rolnictwa w celu podniesienia jakości przygotowania produktów rolnych do obrotu towarowego. Niezbędne jest stworzenie nowoczesnego systemu przechowywania i przygotowania produktów rolnych do sprzedaży.

Działania

2.1.1. Budowa przechowalni lub chłodni na terenach o największej koncentracji produkcji ogrodniczej i zwierzęcej na terenie gminy.

2.1.2. Stworzenie punktów wysyłkowych płodów rolnych bezpośrednio u producentów. Przeniesienie części działań związanych z ekspedycją płodów rolnych do gospodarstw rolnych (przygotowanie do sprzedaży, sortowanie, konfekcjonowanie, magazyny opakowań)

2.1.3. Podniesienie standardu infrastruktury związanej ze stanem sanitarnym gospodarstw rolnych.

2.1.4. Wykorzystanie istniejącej chłodni w Różanie pod potrzeby dystrybucji płodów rolnych a w szczególności związanej z działalnością planowanego Centrum Przetwórstwa Ziemiaka w Krasnosielcu.

Termin realizacji	31-12-2004
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Zarząd Gieldy
Koordinacja i weryfikacja działań	Zarząd Gieldy
Źródła finansowania	Zarząd Gieldy, Grupy Producentkie, Środki zewnętrzne: Agencja Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa Fundusze Przedakcesyjne: SAPARD
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	300.000 zł

PROGRAM OPERACYJNY NR 3

Tworzenie i rozwój grup producentów rolnych jako podstawowego elementu rynku pierwotnego.

CEL: Konsolidacja charakteryzujących się dużym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych.

Rolnicy w pojedynkę zaopatrują się w środki produkcji i sprzedają swoje produkty. Negatywne konsekwencje tego stanu rzeczy to konkurowanie rolników pomiędzy sobą, a więc uzyskiwane niższe ceny, trudniejszy zbyt towarów, przejmowanie części dochodów przez pośredników.

Zadanie 3.1

•Realizacja programu informacyjno-szkoleniowego dla rolników dotyczącego wszystkich zagadnień związanych z zakładaniem i funkcjonowaniem grup producentów rolnych.

Brak właściwego rozeznania mechanizmów rynkowych, perspektywicznego działania oraz złe tradycje i uprzedzenia wśród rolników to jedne z podstawowych przyczyn trudności w tworzeniu grup producentów rolnych.

Działania:

1.1.1 Przygotowanie przez Zarząd Giełdy we współpracy z ODR oraz samorządami programu szkoleń dla producentów rolnych.

1.1.2 Przeprowadzenie cyklu szkoleń dla różnorodnych środowisk producentów rolnych. Celem szkoleń jest dostarczenie niezbędnej wiedzy prawnej i marketingowej oraz przekonanie rolników o konieczności wspólnego działania.

Termin realizacji	30-06-2002	
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Zarząd Giełdy	
Koordinacja i weryfikacja działań	Zarząd Giełdy, Do- radztwa Rolniczego	Ośrodek
Źródła finansowania	Grupy Producentkie, Środki zewnętrzne: Rozwoju i Modernizacji	Agencja Rolnictwa
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	10.000 zł	

Zadanie 3.2

•Pomoc organizacyjno-prawna dla rolników zainteresowanych tworzeniem grup producentów rolnych.

Istnieje potrzeba wykorzystania obecnych struktur i form organizacyjnych (ODR, samorządy, organizacje pozarządowe) dla zapewnienia stałej pomocy doradczej dla rolników zainteresowanych tworzeniem grup producenckich, a także informowanie o możliwościach absorpcji środków z funduszy rządowych i programów przedakcesyjnych.

Działania:

3.2.1 Uruchomienie programu doradczego dla grup producenckich współpracujących z Giełdą

Termin realizacji	30-06-2002
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Zarząd Giełdy
Koordinacja i weryfikacja działań	Zarząd Giełdy,
Źródła finansowania	Grupy Producentkie, Środki zewnętrzne: Agencja Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	5.000 zł

Zadanie 3.3

•Utworzenie ram formalno-prawnych dla współdziałania grup producentów rolnych i Giełdy w zakresie handlu wewnętrznego i eksportu .

Działania:

3.3.1. W ramach Giełdy Rolno Ogrodniczej powołanie na terenie gminy Różan komórki organizacyjnej która będzie odpowiedzialna za współpracę z grupami producentów rolnych w zakresie podpisywania długoletnich umów z odpowiednimi obustronnymi zabezpieczeniami na dostarczanie ich produktów . Współpracy w zakresie pomocy dotyczącej wyboru technologii produkcji gwarantującej odpowiedni asortyment i jakość produktu, a także będzie organizować zbyty.

Termin realizacji	31-12-2002
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Zarząd Giełdy Rolniczo-Ogrodniczej
Koordinacja i weryfikacja działań	Zarząd Giełdy
Źródła finansowania	Grupy Producentkie, Środki zewnętrzne: Agencja Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa Fundusze Przedakcesyjne: SAPARD, PHARE
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	4.000 zł

PROGRAM OPERACYJNY NR 4

Uruchomienie Centrum Przetwórstwa Ziemniaka jako zaplecza umożliwiającego zagospodarowanie lokalnej produkcji ziemniaka .

CEL: Zdobyć nowych możliwości zbytu lokalnych produktów rolnych w szczególności dla produkcji ziemniaka , sprzedaż produktu przetworzonego.

Produkcja ziemniaka jest jedną z dominujących upraw w powiecie makowskim. Zbyt nieprzetworzonego produktu pozbawia producentów znacznej części potencjalnego dochodu. Przy wsparciu samorządów lokalnych oraz programów pomocowych istnieje szansa na powstanie markowego produktu ziemi makowskiej związanego z tradycją produkcji ziemniaków na tym terenie. Centrum jest również szansą na wykorzystanie nieprodukcyjnych obiektów spełniających wymagania techniczne oraz stworzą szansę na tworzenie nowych miejsc pracy.

Zadanie 4.1

- powstanie Centrum Przetwórstwa Ziemniaka w Różanie.

Działania:

4.1.1. Opracowanie projektu techniczno-ekonomicznego dla Centrum Przetwórstwa Ziemniaka

4.1.2. Negocjacje z właścicielami obiektów możliwych do wykorzystania przy powstaniu Centrum

4.1.3 Opracowanie koncepcji produktów , systemu marketingowego oraz studium wykonalności

4.1.4. Wdrożenie projektu przy udziale wszystkich gmin powiatu Maków Mazowiecki powołanie osoby prawnej dla realizacji przedsięwzięcia.

Termin realizacji	30-06-2005
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Zarząd Miasta Różan
Koordinacja i weryfikacja działań	Zarządy Gmin powiatu makowskiego, za- samorząd wodowy rolników
Źródła finansowania	Grupy Producentkie, SAPARD, Fundusze pomocowe: PHARE
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	8.000.000 zł

II. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I AGROTURYSTYKA

PROGRAM OPERACYJNY NR 1

Rozwój agroturystyki jako źródło różnicowania dochodów osób związanych do-
tychczas z sektorem rolniczym.

Poszukiwanie różnych form zarobkowania dla rolników staje się nakazem chwili, bowiem nie wytrzymują oni warunków konkurencji na rynku, nie wszyscy mogą osiągać dochody z rolnictwa. Należy wskazać im sposoby zarobkowania, które nie wymagają wielkich kapitałów, przedsięwzięć, które mogłyby być uruchomione szybko, pozwoliły wykorzystać walory regionu i własnego gospodarstwa rolnego, nie zmuszały do płacenia podatków i nie wymagały wysokich kwalifikacji zawodowych.

Agroturystyka jest taką szansą na zmianę sytuacji na wsi, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy poza rolnictwem w usługach związanych z potrzebami i otoczeniem rolnictwa, wykorzystaniem walorów przyrodniczych i krajoznawczych. Agroturystyka może spełniać wiele funkcji: zwalczać bezrobocie na wsi poszerzając ofertę na rynku pracy, przynosić dodatkowe dochody w gospodarstwie wiejskim, jest aktywną formą ochrony środowiska oraz umożliwia ludziom spoza wsi kontakt z przyrodą i środowiskiem naturalnym.

Zadanie 1.1.

Przesunięcie ciężaru działań ludności z obszarów wiejskich z rolnictwa na rzecz rozwoju agroturystyki jako alternatywnego źródła dochodu dla osób związanych tylko z produkcją rolną.

Działania:

- inwentaryzacja gospodarstw rolnych pod kątem zaadoptowania ich na gospodarstwa agroturystyczne
- opracowanie i wydanie informatora turystycznego ze szczególnym uwzględnieniem i podkreśleniem walorów turystycznych gminy
- wdrożenie systemu oznakowań "czytelna gmina" - oznakowania kierunkowe, informacje, reklamy.
- stworzenie programu intensywnego wykorzystania walorów turystycznych rejonu wzdłuż rzeki Narew wspólnie z gminą Młynarze i Rzewnie.
- uruchomienie procedur przejęcia przez gminę i opracowanie programu wykorzystania bazy PTTK przy ul. Mostowej

Termin realizacji	30-06-2002
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Urząd Gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Urząd Gminy
Źródła finansowania	Środki gminne
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	20.000

Zadanie 1.2.

Rozwój usług towarzyszących agroturystyce.

Warunkiem właściwego odpoczynku w gospodarstwie agroturystycznym jest nie tylko kupowanie usługi u rolnika, ale i usług towarzyszących. Usługi towarzyszące są sektorem, w którym tworzenie miejsc pracy jest najtańsze. Dotyczą one sfery: gastronomii, aktywnego odpoczynku, sportu, folkloru itp.

Działania:

- powołanie lokalnej organizacji pozarządowej działającej w obszarze agroturystyki
- przygotowanie oferty turystycznej z podziałem na konkretnych odbiorców z uwzględnieniem ich upodobań (piesze wycieczki, grzybobranie, łowienie ryb, jazda konna)
- wdrożenie systemu rezerwacji miejsc noclegowych

Termin realizacji	30-06-2002
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Lokalna organizacja pozarządowa, Ośrodek Doradztwa Rolniczego
Koordinacja i weryfikacja działań	Urząd Gminy
Źródła finansowania	Środki pomocowe, środki własne gospodarstw
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	20.000

Zadanie 1.3.

Rozwój infrastruktury technicznej turystyki na obszarach wiejskich.

Rozwój na obszarach wiejskich poza gospodarstwami rolnymi infrastruktury usług turystycznych i rekreacyjnych w dowolnych formach i przez dowolne podmioty gospodarcze.

Działania:

- Stworzenie bazy o charakterze turystyczno-wypoczynkowym wzdłuż rzeki Narrew -zapewnienie odpowiedniej infrastruktury turystycznej (baza noclegowa, baza gastronomiczna, parkingi, ścieżki rowerowe, punkty informacyjne).

Termin realizacji	30-12-2004
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Lokalna organizacja pozarządowa, Urząd Gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Urząd Gminy
Źródła finansowania	Potencjalni po- inwestorzy. środki mocowe
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	100.000

PROGRAM OPERACYJNY NR 2

Tworzenie klimatu współpracy pomiędzy władzami lokalnymi a organizacjami pozarządowymi i biznesowymi oraz wzajemna wymiana doświadczeń.

Celem jest promowanie postaw przedsiębiorczości, zarówno w aspekcie działalności gospodarczej jak i w innych dziedzinach: promowanie aktywnej postawy do życia.

Zadanie 2.1.

Utworzenie punktu informacyjno- doradczego dla środowiska biznesu obejmującego swoim zasięgiem gminy z całego powiatu makowskiego.

Elementem prawidłowego rozwoju już istniejących firm jest dostęp do informacji o możliwościach korzystania z pozabankowych źródeł wsparcia finansowego takich jak: Fundusz Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Ochrony Środowiska, specjalne linie kredytowe dla rolników, itp.

Działania:

- zatrudnienie przez Urząd Gminy pracownika ds. kontaktów z przedsiębiorcami.

Termin realizacji	30-06-2001
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Urząd Gminy
Źródła finansowania	Budżet gminy
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	Okolo 22.000 zł rocznie

Zadanie 2.2.

- Wypracowanie zasad i form współpracy pomiędzy władzą lokalną a środowiskiem biznesu, ukierunkowane na poszukiwanie bezpiecznych i trwałych podstaw rozwoju regionu przy szerokim wykorzystaniu zaangażowania środowisk lokalnych.

Działania:

- opracowanie programu współpracy pomiędzy władzą lokalną a środowiskiem biznesu. Porozumienie ma na celu przekazanie gminie i mieszkańcom umiejętności niezbędnych do rozpoczęcia takiej współpracy oraz przekonania stron o korzyściach, jakie z niej mogą wynikać.
- zaangażowanie czołowych liderów lokalnych do wdrożenia modelu współpracy

Termin realizacji	30-06-2001
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy, Powiatowa Izba Gospodarcza
Koordinacja i weryfikacja działań	Urząd Gminy
Źródła finansowania	-
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	-

Zadanie 2.3.

Integrowanie gmin poprzez organizowanie wspólnych imprez i uroczystości promujących cały powiat. Przygotowanie kalendarza uroczystości z punktu widzenia ich roli promocyjnej.

Działania:

- Organizowanie wydarzeń czyniących z miejscowości czy regionu dobrze znane miejsce na mapie, kojarzone z tym, co się tam dzieje - miejsce atrakcyjne. Może to być np.
  - ◆ organizowanie festiwali zespołów folklorystycznych połączonych z przeglądem kabaretów wiejskich.
  - ◆ podtrzymanie tradycji organizowania festiwali zespołów zapustnych "ZAPUSTY 2000" organizowanych co roku w innej gminie.

Sponsorem tych festiwali jest często środowisko biznesu, które ma sposobność przedstawić swoją ofertę.

Celem organizowania takich imprez jest również promowanie regionów kultury wiejskiej, pobudzenie aktywności mieszkańców ziemi makowskiej.

- Inicjowanie i organizowanie wspólnych przedsięwzięć gospodarczych (konkurs na najładniejsze gospodarstwo agroturystyczne, targi pracy i przedsiębiorczości)

Termin realizacji	31-12-2001
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy, Powiatowa Izba Gospodarcza
Koordinacja i weryfikacja działań	Urząd Gminy
Źródła finansowania	Budżet gminy, środki prywatne
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	30.000 rocznie

Zadanie 2.4.

Promocja sektora małej i średniej przedsiębiorczości na stronach internetowych Urzędu Gminy.

Działania:

- zamieszczenie materiałów promocyjnych na stronach internetowych www.

Termin realizacji	31-12-2001
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Urząd Gminy
Źródła finansowania	Budżet gminy, środki prywatne
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	15.000

PROGRAM OPERACYJNY NR. 3

Stworzenie warunków do pozyskiwania nowych inwestorów.

Zadanie 3.1.

Stworzenie systemu zachęt prawno-finansowych dla istniejących i potencjalnych przedsiębiorców.

Działania:

- Opracowanie systemu preferencji ekonomicznych obejmujących zasady polityki fiskalnej gminy.
- Opracowanie jasnego, powszechnie znanego, stabilnego systemu zasad postępowania w zakresie zbywania, nabywania, zamiany i obciążania mienia gminy. Zasady te powinny być wprowadzane na mocy uchwał organów gminy podawanych do publicznej wiadomości.

Termin realizacji	31-12-2001
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Urząd Gminy
Źródła finansowania	-
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	-

Zadanie 4.2.

Tworzenie warunków do inwestowania i przyciągania inwestorów z zewnątrz.

Działania:

- Utworzenie punktu szybkiej obsługi inwestora w Urzędzie Gminy
- Opracowanie systemu zachęt do inwestowania na terenie gminy.
- Opracowanie bazy danych o nieruchomościach położonych na terenie gminy oraz możliwościach ich wykorzystania.
- Przygotowanie przewodnika inwestycyjnego gminy.
- Przygotowanie szerokiej akcji promocyjnej mającej na celu oddziaływanie na świadomość potencjalnych inwestorów i skłonienie ich do traktowania gminy jako ewentualnego miejsca inwestycji.
- Przygotowanie uzbrojonych terenów pod inwestycje.

Termin realizacji	30-06-2003
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy, Związek Gmin Ziemi Makowskiej
Koordinacja i weryfikacja działań	Urząd Gminy
Źródła finansowania	Środki budżetowe gminy, środki pomocowe
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	100.000

III. BUDOWA ZAPLECZA INFRASTRUKTURALNEGO W CELU POPRAWY WARUNKÓW BYTOWYCH LUDNOŚCI ORAZ ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ.

CEL STRATEGICZNY

Poprawa jakości mieszkańców wspólnoty samorządowej Powiatu makowskiego i Gminy Różan oraz stworzenie dogodniejszych warunków do przyciągania inwestorów z zewnątrz i przyspieszenia rozwoju gospodarczego regionu.

Władze samorządowe wydatkują swoje środki budżetowe przeznaczone na budowę zaplecza infrastrukturalnego w trojaki sposób:

budując nowe obiekty, drogi, sieci infrastrukturalne, nabywając grunty, nieruchomości zabudowane, lokale i inne dobra materialne, szkoląc pracowników samorządowych w zakresie przygotowania i realizacji inwestycji publicznych oraz pozyskiwania do realizacji inwestycji wszystkich możliwych środków pozabudżetowych.

Rozwój w Powiatu makowskiego i Gminy Różan w zakresie budowy zaplecza infrastrukturalnego wymaga realizacji m.in. takich programów operacyjnych.

1. Popularyzacja wiedzy z zakresu nowoczesnych form finansowania inwestycji i formalnych warunków ubiegania się o pomoc z Funduszy Przedakcesyjnych Unii Europejskiej.
2. Szkolenia pracowników administracji samorządowej z zakresy przygotowania długoterminowych planów inwestycyjnych, kosztorysowania i etapowania projektów.
3. Poprawa infrastruktury drogowej - budowa , modernizacja i remonty dróg powiatowych i gminnych.
4. Sukcesywne inwestowanie w poprawę infrastruktury technicznej - upowszechnienie budowy przydomowych (przysagrodowych) oczyszczalni ścieków.

PROGRAM OPERACYJNY NR 1.

Popularyzacja wiedzy z zakresu nowoczesnych form finansowania inwestycji i formalnych warunków ubiegania się o pomoc z funduszy Przedakcesyjnych Unii Europejskiej.

CEL.

Poznanie i zrozumienie zasad funkcjonowania rolnictwa oraz polityki regionalnej, społecznej i strukturalnej Unii Europejskiej odnoszącej się do obszarów wiejskich.

Pozyskanie wiedzy w zakresie możliwości pozyskiwania dodatkowych środków na finansowanie inwestycji, przede wszystkim z funduszy Unii Europejskiej.

Polska wraz z innymi krajami Europy Środkowej kandydującymi do przystąpienia do Unii Europejskiej, aż do momentu przystąpienia do Unii będzie miała dostęp do funduszy przedakcesyjnych takich jak:

Przedakcesyjny Instrument Wsparcia dla Rolnictwa i Obszarów Wiejskich (SAPARD)

Przedakcesyjny Instrument Polityki Strukturalnej (ISPA)

PHARE 2000 - element regionalny.

Zadanie 1.1.

stworzenie zaplecza kadrowego i informacyjnego do realizacji tego programu przez wskazanie osoby odpowiedzialnej w Urzędzie Gminy Różan za pozyskiwanie informacji i wiedzy o zasadach funkcjonowania programów wspierania rozwoju obszarów wiejskich oraz za popularyzację tych programów wśród społeczności lokalnej.

Działania:

- 1.1.1. Uczestnictwo w dostępnych szkoleniach dotyczących rozwoju obszarów wiejskich oraz funduszy przedakcesyjnych.
- 1.1.2. Podejmowanie działań promocyjnych i informacyjnych dotyczących programów pomocowych na terenie Gminy Różan.
- 1.1.3. Upowszechnianie „dobrych przykładów” funkcjonowania programów.
- 1.1.4. Pomoc przy konstruowaniu wniosków i projektów niezbędnych do ubiegania się o środki z funduszy pomocowych.

Wszystkie wyżej wymienione działania mogą zostać zrealizowane przez zmianę zakresu obowiązków pracowników Urzędu Gminy.

Termin realizacji	od 2001 roku
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy w Różan ie
Koordinacja i weryfikacja działań	Urząd Gminy w Różanie
Źródła finansowania	Budżet Gminy Środki zewnętrzne: Fundacja Pomocy dla Rolnictwa (FAPA), Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	5.000 zł rocznie

PROGRAM OPERACYJNY NR 2.

Szkolenia pracowników administracji samorządowej z zakresu przygotowania długoterminowych planów inwestycyjnych, kosztorysowania inwestycji, etapowania projektów inwestycyjnych.

CEL: Nabycie umiejętności tworzenia gminnych strategii inwestycyjnych oraz ich wdrażania.

Zadanie 2.1.

powierzenie pracownikowi Urzędu Gminy obowiązków w zakresie tworzenia programów inwestycyjnych i koordynacji ich realizacji (powołanie tzw. Koordynatora inwestycji).

współpraca z Koordynatorem inwestycji na szczeblu Powiatu

Działania:

2.1.1. Wybór niezbędnych szkoleń dla pracowników samorządowych w zakresie przygotowania i prowadzenia inwestycji, a w szczególności w zakresie: tworzenia powiatowych programów inwestycyjnych, szacowania potrzeb w zakresie inwestycji publicznych, planowania wydatków inwestycyjnych, etapowania inwestycji i wydatków inwestycyjnych, możliwości zwiększenia efektów lokalnych programów inwestycyjnych, poprzez zaangażowanie środków zewnętrznych (środki pomocowe, kredyty, czyny społeczne)

2.1.2. Wyposażenie koordynatora inwestycji w odpowiednie uprawnienia umożliwiające mu prawidłowe wykonywanie funkcji we współpracy ze wszystkimi osobami i jednostkami odpowiedzialnymi za przygotowanie i prowadzenie inwestycji publicznych.

Termin realizacji	od 2001 roku
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy w Różanie
Koordynacja i weryfikacja działań	Urząd Gminy w Różanie, Starostwo Powiatowe
Źródła finansowania	Budżet Starostwa Powiatowego - po dokonaniu odpowiednich przesunięć pracowników program nie powinien generować dodatkowych kosztów, poza kosztami szkoleń
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	2500 zł rocznie

PROGRAM OPERACYJNY NR 3.

Poprawa infrastruktury drogowej - budowa, modernizacja i remonty dróg powiatowych i gminnych.

CEL:

- 1. Maksymalne przyspieszenie rozwoju gospodarczego.**
- 2. Stworzenie łatwiejszego dostępu do miejscowości położonych na terenie Gminy Różan środkami komunikacji zbiorowej i indywidualnej.**

Zadanie 3.1.

Poprawa zewnętrznych powiązań transportowych miejscowości położonych w Gminie Różan i Powiecie Makowskim.

Działania:

- 3.1.1. Opracowanie wieloletniego Harmonogramu budowy, modernizacji dróg powiatowych i gminnych wraz ze wskazaniem źródeł finansowania infrastruktury drogowej.
- 3.1.2. Zapewnienie stałego wzrostu wydatków budżetowych na realizację inwestycji drogowych.
- 3.1.3. Asfaltowanie wszystkich dróg dojazdowych ze wsi do miasta Różan.
- 3.1.4. Wykonanie inwestycji drogowych w najbliższych latach:
modernizacji dróg powiatowych na odcinkach:
  - Chełsty - Jawory - do granicy z Gminą Goworowo o długości ok. 3km,
  - Różan - Szygi - Ponikiew Wielka - do granicy z Gminą Czerwonka o długości ok. 2 km,
  - Załuzie - Ponikiew Wielka - długość ok. 2 km.

modernizacja dróg gminnych na odcinku

- * od drogi powiatowej Kaszewiec-Chełsty do Dąbrówki - 2,040 km
- * od drogi krajowej Różan-Ostrów Maż. do Kaszewca - 0,540 km
- * od drogi powiatowej Różan-Dzbańdz-Brzuze na Kolonie Dzbańdz (ukośna) - 4,500 km
- * od drogi powiatowej Różan-Dzbańdz-Brzuze do Szkoły Dzbańdz - 1,920 km
- * droga Dzbańdz-Mrocзки Rębiszewo-3,100km
- * droga Różan-Mroczuki Rębiszewo-Pruszkki - 2,550 km
- * od drogi krajowej Różan-Maków Maz. (k/Szkoły i OSP w Załuziu)
- * od drogi krajowej Różan-Maków Maz. do Podborza - 0,500 km
- * droga Podborze-Zawady Ponikiew - 3,120 km
- * droga Różan-Prycanowo-Szygi - 3,150 km
- * droga przez wieś Prycanowo - 2,000 km
- * od drogi powiatowej Chrzczonki-Szygi-Ponikiew Wielka do Zawad Ponikwi –

- 2,380 km
- * droga Załęże Sędzięta-Załęże Eliasze - 1,200 km
  - * droga przez wieś Dyszobabę - 2,050 km
  - * droga przez wieś Załęże Gartki - 0,500 km
  - * droga Prycanowo-Podborze - 1,060 km
  - * Mrocзки Rębiszewo w kierunku Małki - ok. 3 km,
  - * budowa ul. Polnej w Różanie na odcinku o długości 1,5 km.

Termin realizacji	2005 rok
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Powiatowy Zarząd Dróg, Urząd Gminy w Różanie
Koordinacja i weryfikacja działań	Starostwo Powiatowe w Makowie Maż. Powiatowy Zarząd Dróg, Urząd Gminy w Różanie
Źródła finansowania	Budżet Powiatu, Budżet Gminy Różan, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Fundusz SAPARD

PROGRAM OPERACYJNY NR 4.

Sukcesywne inwestowanie w poprawę infrastruktury technicznej - upowszechnienie budowy przydomowych (pryzagrodowych) oczyszczalni ścieków oraz budowa wodociągów.

CEL:

- 1. Maksymalne przyspieszenie rozwoju gospodarczego regionu.**
- 2. Obniżenie poziomu zanieczyszczeń środowiska naturalnego i poprawa jakości życia lokalnej społeczności.**

Zadanie 4.1.

Poprawa warunków bytowych ludności na terenach nie posiadających systemów kanalizacji centralnej i wodociągów.

Działania:

- 4.1.1. Edukacja miejscowej ludności o konieczności inwestowania w poprawę warunków bytowych oraz dbałość o jakość otaczającego środowiska naturalnego.
- 4.1.2. Opracowanie programu wspierania budowy przydomowych (pryzagrodowych) oczyszczalni ścieków. Mogą to być przede wszystkim dotacje z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

4.1.3. Budowa wodociągów na odcinku Różan - Paulinowo na odcinku 4 km oraz w miejscowości Dzbańdz o połączenie z wodociągiem w Mroczkach odcinek ok. 6,8 km)

Termin realizacji	od 2001 roku
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy w Róźnie.
Koordinacja i weryfikacja działań	Urząd Gminy w Róźnie.
Źródła finansowania	Budżet miasta Róźnie, budżet Starostwa Powiatowego, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Fundusze pomocowe Unii Europejskiej

IV. BUDOWA ZBIORNIKA RETENCYJNEGO NA RÓŻANICY W MIEJSCOWOŚCI SZYGII ZAWADY-PONIKIEW.

CEL STRATEGICZNY

Poprawa zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę pitną oraz stabilizacja poziomu wody gruntowej na użytkach rolnych zlokalizowanych w sąsiedztwie. Budowa zbiornika polepszy zdolności retencyjne zlewni rzeki Róźnie a przede wszystkim stworzy atrakcyjną bazę turystyczno-wypoczynkową na terenie gminy Róźnie.

Zbiornik wodny pozytywnie wpłynie na środowisko naturalne ze względu na poprawę stosunków wodnych oraz warunków mikrometeorologicznych w szczególności w półroczu letnim /obniży temperaturę maksymalną, wzrośnie wilgotność względna powietrza, zmaleje amplituda dobowego przebiegu temperatury/. Nie powinny zaistnieć negatywne zjawiska związane z eksploatacją zbiornika ze względu na korzystne ukształtowanie terenu. W okresie suszy zbiornik będzie pełnił funkcję zasilającą dla terenów sąsiednich jak i koryta rzeki Róźnie.

Powstanie zbiornika wodnego o powierzchni 18 hektarów w sąsiedztwie miasta Róźnie znacznie podwyższy jego walory jako ośrodka czynnego wypoczynku oraz umożliwi stworzenie nowej koncepcji turystyki w mikroregionie.

Pomimo istnienia atrakcyjnych cieków wodnych w sąsiedztwie miasta nie istnieje obecnie możliwość tworzenia programów turystycznych związanych z czynnym wypoczynkiem nad wodą. Powstanie zbiornika pozwoli na uruchomienie segmentu turystyki związanej z wioślarstwem, żeglarstwem i sportami motorowodnymi.

Zbiornik ze względu na lokalizację mógłby być alternatywą dla osób wypoczywających nad Zalewem Zegrzyńskim i czynnikiem wzmacniającym zakup nieruchomości o charakterze wypoczynkowym w rejonie miasta Różan.

Budowa zbiornika wiąże się jednak ze znacznymi nakładami finansowymi zarówno na samo jego powstanie ale również na stworzenie infrastruktury w sferze komunikacyjnej, hotelowe gastronomicznej, organizacji czasu wolnego, bezpieczeństwa i promocji przedsięwzięcia.

O ile powstanie zbiornika może być finansowane w znacznej części ze środków pomocowych, to zaplecze infrastrukturalne w większości obciążą budżet samorządu lokalnego oraz prywatnych inwestorów. Przedsięwzięcie przyniesie korzyści w długim okresie czasu i jako zadanie strategiczne powinno posiadać priorytet. Ze względu jednak na dość odległy horyzont jego realizacji w szczególności w zakresie kształtu zaplecza infrastrukturalnego trudne na obecnym etapie są do oszacowania koszty realizacji całości zadania.

PROGRAM OPERACYJNY NR 1.

CEL.

Przygotowanie od strony organizacyjnej i proceduralnej do budowy zbiornika w miejscowości Szygi, Ponikiew -Zawady.

Zadanie 1.1.

Stworzenie lokalnego lobby na rzecz budowy zbiornika i wspierającego podczas ubiegania się o środki zewnętrzne.

Działania:

4.1.1. Uczestnictwo samorządów lokalnych powiatu w realizacji zadania - partycypacja finansowa i organizacyjna.

1.1.2. Udział władz powiatowych przy organizacji przedsięwzięcia.

Termin realizacji	od 2001 roku
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy w Róźnie
Koordinacja i weryfikacja działań	Urząd Gminy w Róźnie
Źródła finansowania	-
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	-

PROGRAM OPERACYJNY NR 2.

Uruchomienie procedur wykonawczych budowy zbiornika na rzece Róźnie.

CEL: Wykonanie zbiornika i przekazanie do eksploatacji

Zadanie 2.1.

Przeprowadzenie i wykonanie prac przygotowawczych, procedur przetargowych i wykonawczych mających na celu powstanie zbiornika na Róźnie

Działania:

2.1.3. Przygotowanie organizacyjne do realizacji zadania /projekty, przetargi i uzgodnienia/

2.1.4. Realizacja zadania i odbiór techniczny zbiornika

Termin realizacji	do 2005 roku
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy w Róźnie
Koordinacja i weryfikacja działań	Urząd Gminy w Róźnie, Starostwo Powiatowe
Źródła finansowania	Budżet miasta Róźnie, budżet Starostwa Powiatowego, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Fundusze pomocowe Unii Europejskiej
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	Wg. dokumentacji kosztorysowej

PROGRAM OPERACYJNY NR 3.

Powstanie infrastruktury związanej z uruchomieniem zbiornika na Różanicy

CEL:

Stworzenie lokalnego centrum rekreacji i wypoczynku pozwalającego na wzrost atrakcyjności miasta jako regionu turystycznego.

Zadanie 3.1.

Poprawa zewnętrznych powiązań transportowych rejonu zbiornika .

Działania:

- 3.1.1. Budowa i bezpośrednich połączeń drogowych rejonu zbiornika z drogami powiatowymi
- 3.1.2. Ustanowienie bezpośredniego dojazdu drogami o charakterze lokalnym do obrzeży zbiornika

Termin realizacji	2005 rok
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Powiatowy Zarząd Dróg, Urząd Gminy w Różanie
Koordinacja i weryfikacja działań	Starostwo Powiatowe w Makowie Maż. Powiatowy Zarząd Dróg, Urząd Gminy w Różanie
Źródła finansowania	Budżet Powiatu, Budżet Gminy Różan, Fundusze pomocowe
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	Wg. dokumentacji kosztorysowej

Zadanie nr 3.2.

Stworzenie warunków dla sektora prywatnego do rozwoju infrastruktury turystycznej w zakresie bazy hotelarskiej, gastronomicznej, usług turystycznych.

Działania:

- 3.2.1. Wyznaczenie stref parkingowych i przekazanie w dzierżawę prywatnym operatorom
- 3.2.2. Pomoc w zakresie doprowadzenia mediów prywatnym inwestorom w zakresie uruchomienia przedsięwzięć o charakterze hoteli, ośrodka wypoczynkowego, bazy gastronomicznej
- 3.2.3. Wsparcie organizacyjne ze strony samorządu w zakresie tworzenia infrastruktury aktywnego wypoczynku tj. wypożyczalni sprzętu wodniackiego,

mikroszkólek żeglarskich, kajakarskich itp.

3.2.4. Promocja przedsięwzięcia u operatorów turystycznych i środkach masowego przekazu

Termin realizacji	2006 rok
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy w Różanie
Koordinacja i weryfikacja działań	Urząd Gminy w Różanie
Źródła finansowania	środki prywatne, budżet gminy
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	wg. kosztorysów inwestorskich autorów projektów

V. STRATEGIA ROZWOJU SZKOLNICTWA

PROGRAM OPERACYJNY NR 1

Opracowanie polityki edukacyjnej w gminie Różan

CEL: Racjonalizacja sieci szkół i placówek oświatowych w gminie

Zadanie 1.1

Poprawa efektywności wykorzystania bazy materialnej i wydatkowania funduszy na funkcjonowanie systemu edukacyjnego w gminie

Działania:

1.1.1. Analiza stanu szkolnictwa w gminie.

1.1.2. Opracowanie analizy racjonalności wydatkowania środków finansowych na funkcjonowanie placówek oświatowych

Termin realizacji	30-06-2001
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Władze gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Rada gmin
Źródła finansowania	Budżet gminy
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	2. 000 zł.

Zadanie 1.2.

- Dostosowanie sieć szkół i placówek oświatowych do potrzeb lokalnych ze szczególnym uwzględnieniem terenów wiejskich

Działania:

1.2.1. Opracowanie szczegółowej diagnozy potrzeb i zasadności funkcjonowania szkół placówek oświatowych.

1.2.2. Opracowanie programu zagospodarowanie bazy materialnej - opracowanie programu wykorzystania bazy lokalowej nowoczesnych warsztatów szkolnych przy Zespole Szkół.

Termin realizacji	30-06-2001
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Władze gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Rada gminy
Źródła finansowania	Budżety powiatu i gmin
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	2. 000 zł.

PROGRAM OPERACYJNY NR 2

Integracja środowiska lokalnego na rzecz poprawy systemu edukacyjnego

CEL: Maksymalne wykorzystanie lokalnych możliwości i zasobów, stworzenie korzystnych warunków podnoszenia poziomu edukacji dzieci i młodzieży

Zadanie 2.1

Zorganizowanie stałej współpracy pomiędzy samorządem powiatowym i gminnym a społecznością lokalną w zakresie funkcjonowania placówek szkolnych i oświatowych

Działania:

2.1.1. Wypracowanie metod i zasad współpracy pomiędzy nauczycielami, rodzicami oraz środowiskiem biznesu

2.1.2. Powołanie ponadgminnej organizacji pozarządowej na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży

Termin realizacji	30-06-2002
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Władze gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Rada gminy, Dyrektorzy szkół
Źródła finansowania	Budżet powiatu i gminy
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	-

Zadanie 2.2.

Uruchomienie Centrum Kształcenia Praktycznego w Różanie

Działania:

- 2.2.1. Uruchomienie prac organizacyjno-przygotowawczych do powstania Centrum w Różanie
- 2.2.1. Przystąpienie do prac modernizacyjnych w lokalach po warsztatach szkolnych
- 2.2.2. Uruchomienie działalności placówki

Termin realizacji	30-06-2002
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Władze gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Rada gminy, Dyrektorzy szkół
Źródła finansowania	Budżet powiatu, budżet gminy
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	-

PROGRAM OPERACYJNY NR 3

Dostosowanie programów nauczania do wymogów pracodawców

CEL: Powiązanie systemu kształcenia w szkołach ze zmianami zachodzącymi w gospodarce, umożliwienie dzieciom i młodzieży zdobywania wiedzy adekwatnej do potrzeb rynku pracy.

Zadanie 3.1

Rozwój współpracy pomiędzy instytucjami edukacyjnymi i przedsiębiorstwami

Działania:

- 3.1.1. Opracowanie analizy potrzeb rynku pracy i potrzeb pracodawców
- 3.1.2. Promowanie i wprowadzanie w szkołach przedmiotu w zakresie przedsiębiorczości
- 2.1.3. Nawiązanie współpracy i włączenie przedsiębiorców w proces kształcenia -organizowanie praktyk zawodowych

Termin realizacji	30-12-2002
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Władze gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Rada gminy, Dyrektorzy szkół, przedsiębiorcy

Źródła finansowania	Budżet gminy, środki prywatne
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	10.000 zł

PROGRAM OPERACYJNY NR 4

Wypracowanie systemów wspierających zdobywanie wykształcenia dzieciom i młodzieży

CEL: umożliwienie zdobywania wiedzy dzieciom i młodzieży szczególnie potrzebującej wsparcia - wyrównanie szans edukacyjnych

Zadanie 4.1

Utworzenie ponadgminnego Funduszu Stypendialnego

Działania:

- 4.1.1. Opracowanie analizy potrzeb dzieci i młodzieży
- 4.1.2. Opracowanie zasad i procedur funkcjonowania funduszu
- 4.1.3. Nawiązanie współpracy z organizacjami i instytucjami zarządzającymi funduszami stypendialnymi

Termin realizacji	30-12-2002
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Władze Powiatu i poszczególnych gmin
Koordinacja i weryfikacja działań	Rada powiatu i Rady gmin, Dyrektorzy szkół, przedsiębiorcy, rodzice
Źródła finansowania	Budżety powiatu i gmin, środki prywatne
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	50.000 zł

VI. POLITYKA SPOŁECZNA

CEL STRATEGICZNY:

AKTYWIZACJA SPOŁECZEŃSTWA GMINY RÓŻAN

Problemem nadrzędnym, z jakim borykają się mieszkańcy zarówno całego powiatu makowskiego, jak i tworzących go gmin jest panujący w społeczności lokalnej marazm związany z poczuciem braku perspektyw i szans na dostatnie życie na tym terenie. Gmina Różan nie jest dla mieszkańców atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pracy zawodowej. Brak jest im ponadto motywacji do zmiany istniejącej sytuacji. Problemem dotknięta jest cała społeczność, w szczególności zaś zagrożona pozostaje młodzież. Istnieje niebezpieczeństwo, że syndrom tzw. „wyuczonej bezradności” stanie się cechą, którą przejmie również młode pokolenie. Młodzież nie ma wzorców do naśladowania ani szans na nauczenie się alternatywnego podejścia do życia.

Aktywne kształtowanie otaczającej rzeczywistości wydaje się im czymś, na co nie mogą sobie pozwolić. Ze względu na brak środków finansowych oraz wsparcia ze strony dorosłych, nie mogą skutecznie rozwijać swoich zainteresowań uczyć się udziału w życiu społeczno -gospodarczym swojej gminy. Konieczne wydaje się wobec tego otoczenie szczególną opieką dzieci i młodzieży gminy Różan. Jako cel nadrzędny należy postawić sobie kształtowanie aktywnych postaw młodych mieszkańców. Środkiem do osiągnięcia powyższego celu jest zorganizowanie młodzieży czasu wolnego, w którym mogliby rozwijać swoje zainteresowania, doskonalić umiejętności, uczyć się języków obcych, obsługi komputera lub spędzać czas w miłej i wolnej od alkoholu atmosferze. Zostanie to zrealizowane poprzez uaktywnienie dorosłych mieszkańców miasta, którzy otrzymają zachętę do prowadzenia działalności na rzecz dzieci i młodzieży pod egidą organizacji pozarządowych (istniejących lub nowo powstałych).

PROGRAM OPERACYJNY NR 1:

ROZWÓJ SEKTORA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

CEL: Pobudzenie aktywności trzeciego sektora, rozbudowa infrastruktury organizacji pozarządowych, stworzenie sieci powiązań wzajemnych.

Zadanie 1: Wzrost znaczenia organizacji pozarządowych

Działania:

- Przeprowadzenie analizy potencjału społecznego (wyłonienie lokalnych liderów środowiskowych) z terenu gminy.**
- Zagwarantowanie uczestnictwa przedstawicieli gminy Różan w organizowanych przez Starostwo Powiatowe serii szkoleń z zakresu funkcjonowania Sektora Pozarządowego**

- Uczestnictwo tych osób w wyjazdach studyjnych do ośrodków wspierania organizacji pozarządowych

Termin realizacji działań nr 1,2,3	30-08-2002
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Jedna z komisji Rady Gminy
Źródła finansowania	Partycypacja w kosztach działań-budżet Gminy
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	3.000

Zadanie 2: Wsparcie finansowe i organizacyjne powstawania organizacji oraz realizowanych przez nie zadań statutowych

Przykładowe formy wsparcia:

- √Udostępnianie infrastruktury będącej własnością komunalną,
- √Dostęp do informacji, którymi dysponują władze samorządowe (np. co do nie zaspokojonych potrzeb mieszkańców)
- √Wykorzystanie wiedzy i doświadczeń ekspertów samorządowych,
- √Korzystanie z kanałów promocyjnych Gminy,
- √Korzystanie z ewentualnych kontraktów zagranicznych Gminy,
- √Udzielanie rekomendacji przez władze miejskie organizacjom pozarządowym,
- √Pomoc w dziedzinie edukacji i szkoleń.

Termin realizacji	30-12-2002
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Rada Gminy
Źródła finansowania	Budżet Gminy
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	5.000

Zadanie 3: Uczestnictwo przedstawicieli gminy Różan w powołaniu Stowarzyszenia Rozwoju Społeczno - Kulturalnego Powiatu Makowskiego

Misją Stowarzyszenia będzie promowanie rozwoju indywidualnego ludzi młodych, nauka samodzielności działań i odpowiedzialności za losy własne i społeczności, w której żyją oraz zwiększanie ich szans na osiągnięcie sukcesu zawodo-

wego w przyszłości. Celem działalności będzie również niwelowanie różnic w wykształceniu dzieci wiejskich i miejskich. Stowarzyszenie zasięgiem działalności obejmie teren całego powiatu makowskiego. Do zrzeszenia zaproszeni zostaną przedstawiciele wszystkich gmin powiatu, w szczególności nauczyciele szkół podstawowych i ponadpodstawowych chcący realizować swoją ścieżkę rozwoju zawodowego w kierunku inicjowania działań w sferze społecznej.

Dla realizacji ww. celów Stowarzyszenie podejmie następujące inicjatywy:

- √Organizacja kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży o tematyce zgodnej z zapotrzebowaniem,
- √Doposażenie w sprzęt funkcjonujących gminnych świetlic, szkolnych sal gimnastycznych, siłowni,
- √Rozbudowa bazy sportowej,
- √Wykorzystanie bazy lokalowej gminnych domów kultury,
- √Organizacja zajęć językowych, komputerowych,
- √Zainicjowanie powstania „kawiarni internatowych”
- √Organizacja bezalkoholowych miejsc spotkań młodzieży
- √Szkolenia dla pracowników pedagogicznych z zakresu psychologii, pracy z grupą itd.
- √Zainicjowanie powstania funduszy stypendialnych dla najzdolniejszych dzieci.
- √Nawiązanie stałej współpracy finansowej i merytorycznej z organizacjami ogólnopolskimi, które zajmują się promowaniem aktywnego trzeciego sektora, (wypracowanie stałych form współpracy z organizacjami pozarządowymi z regionu i kraju, czerpanie z ich doświadczeń, pomysłów).

Termin realizacji	30-06-2002
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Rada Gminy
Źródła finansowania	Budżet Gminy
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	4.000

Zadanie 4: Uczestnictwo przedstawicieli gminy Różan w Organizacji Lokalnego Forum Inicjatyw Pozarządowych

FIP będzie spotkaniem wszystkich działających w powiecie organizacji pozarządowych z przedstawicielami administracji publicznej, sektora gospodarczego i mediów lokalnych.

Będzie miało na celu:

- √promowanie działań NGO
- √integrowanie tych działań
- √wymianę informacji
- √zaprezentowanie dorobku,
- √promowanie współpracy trzech sektorów

Termin realizacji	30-06-2002
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Rada Gminy
Źródła finansowania	Partycypacja w kosztach - budżet Miasta
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	5.000

PROGRAM OPERACYJNY NR 2: WZROST PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ

CEL: Program zakłada stopniowe przejście wszystkich stopni partycypacji społeczności Gminy we władzy:

- 1)informowanie społeczeństwa o działalności samorządu
- 2)uzyskiwanie informacji o potrzebach, punktach widzenia i preferencjach
- 3)uzyskiwanie akceptacji społecznej dla planowanej działalności
- 4) współdziałanie- udział w opracowywaniu planu, wymianie informacji i formułowaniu celów, realizacji podjętych planów
- 5) akceptacja inicjatyw oddolnych, realizowanych wspólnie przez samorząd i zrzeszenia obywatelskie

Efektem końcowym ma być zawiązanie **koalicji** na rzecz rozwoju gminy Różan złożonej z przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz samorządów.

Zadanie 1: Przygotowanie i realizacja szeroko zakrojonej akcji informacyjnej skierowanej do mieszkańców Gminy

Działanie zostanie podjęte przy wykorzystaniu lokalnych mediów, które docelowo staną się forum dyskusyjnym dla społeczności. Na łamach lokalnej prasy zamieszczone zostaną informacje na temat prowadzonych przez samorząd działań, realizacji strategii rozwoju lokalnego, podejmowanych inicjatyw publicznych.

Termin realizacji	30-07-2002
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Rada Gminy
Źródła finansowania	Budżet Gminy
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	3.000

Zadanie 2: Wdrożenie programu regularnych konsultacji społecznych.

Wprowadzenie tradycji spotkań z mieszkańcami odbywanych regularnie w niewielkich odstępach czasu.

Termin realizacji	30-09-2002
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Rada Gminy
Źródła finansowania	Budżet Gminy
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	2.000

Zadanie 3: Organizowanie podstaw współpracy między samorządem a społeczeństwem

Konsultacja społeczna przybierze formy regularnego uczestnictwa przedstawicieli poszczególnych grup społecznych w posiedzeniach komisji rad gminnych.

Termin realizacji	30-12-2002
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Rada Gminy
Źródła finansowania	Budżet Gminy
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	3.000

Zadanie 4: Zawiązanie koalicji samorządów i pozostałych dwóch sektorów dla realizacji wspólnie nakreślonych celów rozwoju społecznego i gospodarczego gminy Różan.

Koalicja przyjmie formę Komitetu lokalnego, w którym regularnie i jawnie będą spotykać się:

- √przedstawiciele władz wybieralnych,
- √przedstawiciele opozycji we władzach wybieralnych,
- √członkowie lokalnych kręgów władz administracyjnych, menedżerowie komunalni,
- √odbiorcy i użytkownicy usług publicznych,
- √organizacje biznesu i inne,
- √pracownicy lokalnych firm,
- √wyodrębnione grupy znaczące

Termin realizacji	30-03-2002
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Rada Gminy
Źródła finansowania	Budżet Gminy, sponsorzy prywatni
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	2.000

PROGRAM OPERACYJNY NR 3 POPRAWA JAKOŚCI LOKALNEJ INFRASTRUKTURY POMOCY SPOŁECZNEJ

Główny nacisk zostanie położony na poprawę bazy lokalowej świetlic terapeutycznych, klubów środowiskowych oraz mieszkań chronionych. Byłoby to przedsięwzięcie o charakterze publiczne - prywatnym. Nie wykorzystane w pełni budynki szkół podstawowych zostaną przekazane w dzierżawę osobom fizycznym bądź prawnym na ściśle określonych zasadach. Lokale te zostaną przystosowane z myślą o przyjęciu osób starszych z terenów nie tylko powiatu makowskiego, ale także gości z całego województwa mazowieckiego oraz z zagranicy. Program zakłada powstanie na terenie powiatu prywatnych Domów Spokojnej Starości, które byłyby atrakcyjnym miejscem pobytu dla osób ceniących sobie spokój i niezniszczone środowisko naturalne.

Jednocześnie w tych samych budynkach dzierżawcy wygospodarują lokale przystosowane dla potrzeb świetlic oraz mieszkań chronionych. Zajęte one zostaną przez osoby opuszczające placówki opiekuńczo - wychowawcze oraz rodziny zastępcze. Będą to miejsca, gdzie młodzi ludzie będą stawiali pierwsze kroki w

samodzielnych życiu. Będą mogli także znaleźć zatrudnienie przy obsłudze Domów Spokojnej Starości.

Zadania gminy z zakresu pomocy społecznej („organizowanie i prowadzenie gminnych ognisk wychowawczych, świetlic i klubów środowiskowych dla dzieci, a także organizowanie mieszkań chronionych”)¹ zostaną zatem zlecone prywatnym administratorom Domów Spokojnej Starości. Świetlice będą dostępne dla młodzieży z terenu Gminy Różan.

CEL: Stworzenie dodatkowych miejsc pracy dla mieszkańców gminy Różan oraz zwiększenie wpływów do budżetu przy jednoczesnej optymalizacji infrastruktury szkolnictwa.

Zadanie 1: Przeprowadzenie selekcji i wytypowanie obiektów szkolnych nie w pełni wykorzystywane dla potrzeb oświaty.

Termin realizacji	30-06-2003
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Rada Gminy
Źródła finansowania	Budżet Gminy
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	-

Zadanie 2: Opracowanie warunków i wyłonienie na drodze przetargów prywatnych przedsiębiorców zainteresowanych prowadzeniem Domów Spokojnej Starości.

Termin realizacji	30-12-2003
Jednostka odpowiedzialna za wykonanie	Urząd Gminy
Koordinacja i weryfikacja działań	Rada Gminy
Źródła finansowania	Budżet Gminy
Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	-

---

¹ Ustawa o pomocy społecznej (dz. U.98.64.414 ze zm.),art. 10 ust 2 pkt 1a